

شخصیت فردی و رانندگی

برخلاف تصور برخی از افراد، نحوه رانندگی با اتومبیل بیش از ظاهر آن می‌تواند فرهنگ و سطح اجتماعی فرد را نمایان سازد؛ زیرا چگونگی رانندگی با اتومبیل، بخوبی نشان‌دهنده وجوه مختلف شخصیتی و رفتاری و درک اجتماعی یک انسان می‌باشد.

جام جم آنلاین: برخلاف تصور برخی از افراد، نحوه رانندگی با اتومبیل بیش از ظاهر آن می‌تواند فرهنگ و سطح اجتماعی فرد را نمایان سازد؛ زیرا چگونگی رانندگی با اتومبیل، بخوبی نشان‌دهنده وجوه مختلف شخصیتی و رفتاری و درک اجتماعی یک انسان می‌باشد.

درواقع نحوه رانندگی، نمونه‌ای بارز از اخلاق اجتماعی اشخاص می‌باشد؛ چراکه رعایت قانون و مقررات، احترام به حقوق دیگران، آستانه تحمل فردی در مقابل محرک‌های ترافیکی و میزان پاکیزگی و سلامت اتومبیل و ایجاد فضای آرام برای سرنشینان و رانندگان دیگر، همگی نمونه‌هایی از رفتار اجتماعی راننده است که در هنگام رانندگی ناخودآگاه از شخصیت واقعی او منعکس می‌شود.

آمارها نشان می‌دهد که 90 تا 95 درصد تصادفات، رفتار انسان، عامل تعیین‌کننده اصلی است و رفتارهای ضداجتماعی با خشونت در رانندگی و نحوه رانندگی خشن نیز با تصادفات رابطه داشته است.

در این راستا، بررسی‌های متعددی درخصوص رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتار رانندگی صورت گرفته است. به نظر می‌رسد عناصر خاصی از شخصیت باعث رفتارهای قانون‌شکنانه در رانندگی می‌شود، از این رو این رفتارها منجر به برآورده شدن برخی از نیازهای شخصی فرد گردیده؛ هرچند که با سیستم قانونمند محیط اطراف مغایرت دارد.

محققان ترافیک معتقدند بیش از 90 درصد تصادفات تا اندازه‌ای به دلیل شخصیت راننده و وابسته به رفتارهای راننده است و رانندگی مخاطره‌آمیز سبب نتایج منفی می‌شود. رانندگی خطرناک شامل رانندگی رقابت‌جویانه (لذت بردن از مانور دادن در میان دیگر رانندگان)، رانندگی خطرپذیر (پذیرش خطرات رانندگی برای هیجان و لذت)، رانندگی همراه با خطرپذیری بالا (سرعت و سبقت ناگهانی)، رانندگی پرخاشجویانه مانند (رانندگی با فاصله کم با خودروهای دیگر که اغلب به منظور تنبیه رانندگان صورت می‌گیرد، گاز دادن از روی خشم، ژست‌های خشنمانک) نگرش‌های مزبور و ویژگی‌های شخصیتی که گسترش این رفتارها، ایمنی را به طور جدی تهدید می‌کند.

به هر حال اکثر جوانان با رفتار رانندگی پرمخاطره درگیر هستند که آمار تصادفات جوانان بیانگر این موضوع می‌باشد. ویژگی‌های شخصیتی این افراد به احتمال قوی در بروز رفتارهای پرخطر دخیل می‌باشد که برای بسط و توسعه سیاست‌های ایمنی ترافیک نیاز به توضیح و بررسی بیشتر دارد. تا راه‌حلهایی برای کاهش درصد تصادف و مرگومیر پیدا شود.

اخیرا با افزایش توجه افراد به اتومبیل، رفتارهای جالبی از بعضی رانندگانی که سعی دارند با اتومبیل یا شیوه رانندگی خود، نظر دیگران را جلب کنند، سرمی‌زند. آنها معمولا با سرعت و سبقت غیرمجاز و هراس‌انگیز و انجام حرکات نمایشی در محل‌هایی که رانندگان معمولی و خانواده دیگران در آن رهگذرند، لجبازی با دیگر رانندگان، سعی بر جذب افراد خاص و جلب توجه اطرافیان دارند؛ اما این کار نه تنها جذاب و شاهکار نیست؛ بلکه نشانه ضعف فرهنگی و عدم کنترل فردی نیز به شمار می‌رود.

در هیچ کجای قوانین رانندگی یا اجتماعی درج نشده است که استفاده از سیستم صوتی پر قدرت همچنین استفاده از شیشه‌های تیره، یا لامپ‌های غیرمجاز، سرعت و سبقت‌های حادثه‌آفرین و خطرناک، نصب بوق‌های گوشخراش و استفاده عمدی و بی‌مورد از آنها، اتومبیل و رانندگی افراد را به نوعی هنر و افتخار تبدیل می‌کند.

برخلاف تصور این افراد، احترام به قانون و مقررات رانندگی و رعایت آنها، نوعی هنر و خودنمایی است که شخصیت این رانندگان را نزد دیگران زیبا و کامل جلوه می‌دهد و معتبر می‌سازد. عدم توجه به فرهنگ رانندگی موجب بروز اشتباهات متعددی از ما می‌شود که جوانب مختلف رفتاری را خدشه‌دار می‌کند. مثلا فردی که به قانون و مقررات رانندگی توجه نمی‌کند، از ضعف فرهنگی و تربیت غلط اجتماعی خود نشان به میان آورده است.

عدم رعایت حقوق دیگر رانندگان و تجاوز به حریم آنها یا ایجاد وحشت و اضطراب در بین دیگران نشانه خشونت و بدرفتاری فرد می‌باشد و او را شخصی گستاخ و متجاوز معرفی می‌کند. رانندگی در دو جمله یعنی رعایت قانون مقررات و رعایت حقوق و حریم دیگران. ما باید این باور را در ذهن خود بی‌روانیم که از عدم رعایت قانون و مقررات راهنمایی و رانندگی نمی‌توان برای نمایش

توانمندی‌ها و استعدادهاي نهفته خود استفاده کرد؛ چراکه با این کار تنها شخصیت ما نزد دیگران تضعیف می‌شود و موجب ترویج و توسعه فرهنگ غلط رانندگی در بین اطرافیان و اعضای خانواده خود می‌شویم.

تحقیقات متعدد نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی در رانندگی پرمخاطره نقش دارد. با توجه به شیوع رفتارهای حادثه‌ساز رانندگی و رانندگی‌های پرمخاطره و همچنین ازدیاد تصادفات در بین رانندگان جوان... پیشنهاد می‌گردد: شناسایی رانندگان پرخطر و ارائه مشاوره و راهنمایی و آموزش اختصاصی به آنان از طریق مشاورین روانشناسی و پلیس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

همچنین تشویق رانندگان هیجان‌جو برای حضور در فضاهای کنترل شده همچون مسابقات اتومبیلرانی، موتورسواری و... می‌تواند سبب ارضای نیازهای هیجان‌جویی و تجربه‌جویی آنان گردد که با افزایش این فضاها می‌توان رفتارهای رانندگی پرمخاطره را کم و نهایتاً التهاب و هیجانات رانندگی پرخطر آنان را در بزرگراه‌های شهری و آزادراه‌های خارج از شهر شدیداً کاهش داد.

دکتر علیرضا اسماعیلی / استادیار دانشگاه علوم انتظامی